

ಇದು ನರಿಯು ಬಾಯಿಂದ ಬಂದ ಮಾತು.

ಹಿತೋಪದೇಶದ ಕರ್ತೃವಿಗೆ, ಒಂದೇ 'ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವವರಲ್ಲ' ಎಂದು ನೀತಿ ಹೇಳುವುದು ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲು, ಹೇಗೆ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದವರ ಸ್ನೇಹಮಾಡಿದರೆ ಎಂಥ ವಿಪತ್ತು ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. 'ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ' ಎಂಬ ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ, ನರಿಯ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಕೇಳಲು ಹಿತವಾಗಿದೆ, ನೀತಿಯೋಧಕವಾಗಿದೆ. ಬರೀ ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟನ್ನಷ್ಟೇ ನೋಡಿದರೆ 'ವಿಶ್ವ ಭ್ರಾತೃತ್ವ' ಸಾರಲು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ನೀತಿ ಇರದು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಬರಬಹುದು. ಇದು ಭಾರತದ ಪರಂಪರೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಒದಗಿಬಂದಿದೆ. ಭಾರತದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರದಲ್ಲೇ 'ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ' ಎಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಕೆತ್ತಿ ಸ್ಥಳಿಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. 'ಪಂಚತಂತ್ರ'ದ ತಂತ್ರ

'ಪಂಚತಂತ್ರ'ದಲ್ಲಿ ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ ಎಂಬ ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಸಾರುವ ನೀತಿ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ನಗರದ ಕಡೆ ಹೋಗಲು ನಾಲ್ಕು ಜನರಿದ್ದ ಒಂದು ಗುಂಪು ಹೊರಡುತ್ತದೆ. ಮೊದಲ ಮೂವರು ಪಂಡಿತರು ಶಾಸ್ತ್ರ ಬಲ್ಲವರು, ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಗೈರು. ಗುಂಪಿನ ಕೊನೆಯವನು ಶಾಸ್ತ್ರ ತಿಳಿದವನಲ್ಲ, ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇಡ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದಾಗ, ಮೂರು ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಪಂಡಿತ - 'ಅವನೂ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರಲಿ, ಅವನೇನೂ ಬೇರೆಯವನಲ್ಲವಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲ ಒಂದೇ' ಎಂದು ಉಳಿದ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವಾಗ ಅವನ ಬಾಯಿಂದ 'ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ' ಎಂಬ ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನದು ಬಲು ಘೋರ ಸಂಗತಿ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದ ಅಸ್ಥಿಪಂಜರವೊಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮೊದಲ ಮೂವರು ಪಂಡಿತರು ಅದಕ್ಕೆ ಜೀವ ಕೊಡುವ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯವನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನವಿರುವ ವಿಪ್ರ. 'ನೀವು ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಅದು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಎದ್ದುಬಂದರೆ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಂದುಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಉಳಿದವರು ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ನಕ್ಕು 'ನೀನೊಬ್ಬ ಮೂರ್ಖ' ಎಂದು ಛೇದಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಜೀವಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ನಾಲ್ಕನೆಯವನು ಅಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನವಿರುವವನು ಮರ ಏರಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇತ್ತ ಸಿಂಹ ಜೀವಕೊಟ್ಟ ಆ ಮೂವರನ್ನು ತಿಂದುಹಾಕುತ್ತದೆ. ಮರ ಏರಿ ಕುಳಿತವನು ಬಚಾವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿನ ನೀತಿಯೇ ಬೇರೆ. 'ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ' ಎಂದು

ಹೇಳಿದವನು ಮೂರ್ಖ. ಮೂರೂ ಮಂದಿಯ ಬಲಿಗೆ ಅವನ ಪೆದ್ದುತನವೇ ಕಾರಣವಾಯಿತು ಎಂಬ ಸಂದೇಶ ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮ ಬಲವಾಗಿ ತುರುಕಿದಂತಿದೆ. ಅವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ 'ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ' ಎಂದು ಹೇಳಿಸದಿದ್ದರೂ ಕಥೆಯ ಓಟಕ್ಕೇನೂ ಚ್ಯುತಿಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಹಿತೋಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜವಾಗಿದೆ - 'ಭೂತದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆ' ಎಂಬ ನುಡಿಗಟ್ಟಿಗೆ ಅದು ತೀರ ಸಮೀಪವಾಗಿದೆ.

ಮನುಷ್ಯಜಾತಿ ತಾನೊಂದೇ ವಲಂ 'ಮನುಷ್ಯಜಾತಿ ತಾನೊಂದೇ ವಲಂ' ಎಂಬ ಪಂಪನ ಮಾತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪಂಪನ ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಾತು ಇದು. ಇಡೀ ಮನುಷ್ಯನ ಜಾತಿ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥಕೊಟ್ಟರೂ ಅದರ ಮೂಲ ಗ್ರಹಿಕೆಯೇ ಬೇರೆ.

ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪಂಪ ಇದನ್ನು ಪಂಚದಶಾಶ್ವಾಸನ 14ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದರ ಸಂದರ್ಭ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಅದು ಹೀಗಿದೆ:

ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪೂಜೋತ್ಸವ ಎಂಬ ಮಹಾಪೂಜೆಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆಗ ದಾನ ಕೊಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸತ್ತಾತ್ರರಿಗೆ ದಾನ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಧರ್ಮ ಆಚರಿಸುವವರು, ಆಚರಿಸದವರೂ ದಾನಕ್ಕೆ ಕೈ ಒಡ್ಡಬಹುದೆಂಬ ಸಹಜ ಶಂಕೆ ಮೂಡಿದೆ. ದ್ವಿಜರಿಗೆ ದಾನ ಕೊಡಬೇಕಾದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಯೋಗ್ಯರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದರೆ ಷಟ್ಕರ್ಮವನ್ನು (ಪೂಜೆ, ವಾರ್ತೆ, ದತ್ತಿ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಸಂಯಮ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸು) ಆಚರಿಸುವವನು. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ದ್ವಿಜರು ಎನ್ನಲಾಗದು ಎನ್ನುವಾಗ, 'ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿ ತಾನೊಂದೇ ವಲಂ' ಎಂಬ ನುಡಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಪಂಪನ ಆಶಯದ ಒಟ್ಟು ಗ್ರಹಿಕೆ ಎಂದರೆ, 'ಅವರು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರಬಹುದು, ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದು. ಪಂಪನ ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬಹು ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದೆ. ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಮಹಾಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಮಾನವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ 'ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿ ತಾನೊಂದೇ ವಲಂ' ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರುಪಾಧಿಕವಾಗಿ (ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ) ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ತಪ್ಪುಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಹೇಗೋ ಎಂದೋ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಪ್ಪು ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಓದುಗರನ್ನು ಸೆಳೆದಿರುವ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರ 'ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ'ದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಒಂದು ಪದ್ಯವಿದೆ (ಪದ್ಯ 370). ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲೆರಡು ಸಾಲುಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

ಸ್ವಾತಿ ಮಳೆಹನಿ ಬೀಳ್ತು, ಶುಕ್ತಿ ಬಾಯ್ತೆರೆದೇಳ್ತು ಕೌತುಕದ ಸಮಯಯೋಗದ ಮೌಕ್ತಿಕ ಫಲ ಮತ್ತು ಉತ್ತಾದಿಸಲೆಂದು ಶೌಕ್ತಿ (ಮತ್ತು ಮಳೆ) ಸ್ವಾತಿ ಮಳೆಗಾಗಿ ಬಾಯ್ತೆರೆದು ಕೂತಿರುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಆ ಹನಿ ಅದರ ಒಡಲನ್ನು ಸೇರಿದರೆ ಮುತ್ತು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಇದರ ಅಂತರಾರ್ಥ. ಇದು ಅಸಂಭವ. ಸ್ವಾತಿ ಮಳೆಹನಿಗೂ ಮುತ್ತು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ. ಮುತ್ತು ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಆ ಜೀವಿಯ ಒಡಲಿಗೆ ಪರಕೀಯ ವಸ್ತುವೊಂದು ಸೇರಬೇಕು. ಆಗ ಕಾಂಚಿಯೋಲಿನ್ ಎಂಬ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸ್ವವಿಸಿ ಅದರ ಸುತ್ತ ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ, ಆಗ ಮುತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಬುದ್ಧನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮುತ್ತುಮಳೆಯ ಒಡಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಅನಂತರ ಮುದ್ದಾದ ಮುತ್ತಿನ ಬುದ್ಧನನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ.

'ಹಂಸಕ್ಷೀರ ನ್ಯಾಯವೂ' ಈ ಬಗೆಯದೇ. ಹಂಸ ಬರೀ ಹಾಲನ್ನಷ್ಟೇ ಕುಡಿದು ನೀರನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಹಂಸಕ್ಷೀರ ನ್ಯಾಯ. ಇದೂ ಕೂಡ ಅಸಂಭವ ಸಂಗತಿ. ಮೊದಲನೆಯ ದಾಗಿ ಹಂಸಗಳಿಗೆ ಯಾರೂ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಮಾಡುವ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ದನ್ನಷ್ಟೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲಿಯದು. ಆದರೆ, ಹಂಸಕ್ಷೀರದ ಉಪಮೆ ಇಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಪತ್ರಿಕಾ ದಿ ಸ ಲಾ ಗ ದು . ಕವಿಸಮಯಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಬಲ್ಲದಷ್ಟೆ. ಇದನ್ನು ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ಎ.ಎಸ್.

ಮೂರ್ತಿಯವರು, 'ಹಂಸಕ್ಷೀರ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತರ್ಕವೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಹಂಸ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದು ಹಿಂದುಗಡೆಯಿಂದ ನೀರು ಬಿಡುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದ ಮಾತು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಹೀಗಾಗಿ ಅಂತರಾರ್ಥವೂ ಇದೆ, ಬಹಿರಾರ್ಥವೂ ಇದೆ.

ಎಷ್ಟೋ ಉಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅವು ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಮೂಲ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಗದು. ಆದರೆ, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗದ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ತಿಳಿಯಲು ಮೂಲ ತಿಳಿಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ: feedback@sudha.co.in

